

ODPOWIEDZI NA PYTANIA ZADANE PRZEZ RADĘ OSIEDLA WAPIENICA

1) W nawiązaniu do informacji o kończącym się miejscu na terenie bielskiego składowiska ZGO proszę o udzielenie informacji na ile lat wystarczy jeszcze pojemność składowiska w Lipniku? Proszę podać sposób jej wyliczenia.

Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Bielsku-Białej – Sektor II ma powierzchnię 4,71 ha i pojemność 614 000 m³. Jego żywotność przewidziano na 6 lat i 4 m-ce [dane za decyzją Prezydenta Miasta Bielska-Białej z dnia 01.06.2007 r. nr UA 7353-8/41/05/BK-P w sprawie zatwierdzenia aneksu do projektu budowy (...)]. Eksploatację przedmiotowego obiektu rozpoczęto w 2010 r. Od tego momentu ZGO S.A. prowadzi bardzo ścisłą ewidencję ilości i rodzajów odpadów, które podlegają procesowi unieszkodliwiania – są składowane na składowisku oraz są wykorzystywane w procesie unieszkodliwiania odpadów (składowania) do celów związanych z prawidłową eksploatacją takiego obiektu np. po ułożeniu określonej grubości warstwy odpadów niezbędne jest okrycie tych odpadów warstwą izolacyjną, którą wykonuje się z odpadów ziemi, gruzów itd. Odpadów tych nie uznaje się za składowane, ale poddane odzyskowi. W związku z powyższym co roku jest określona ilość odpadów w tonach, która wypełnia określoną objętość składowiska. Przyjmując odpowiedni przelicznik masa/objętość możemy określić pojemność pozostałą do wypełnienia, a dzięki wartościom średnim (z 5 ostatnich lat) można prognozować na ile tej pojemności wystarczy. Szacunki te są jednak przybliżone co wynika z kilku poniższych faktów.

- Zmienności w czasie rodzajów i ilości wytwarzanych odpadów, a tym samym pozostałości poprocesowych, które są składowane. W latach 2010-2012, na przedmiotowym składowisku składowano przede wszystkim zmieszane odpady komunalne i podobne, gdyż nie było sortowni, kompostowni a selektywna zbiórka odpadów praktycznie nie istniała. W efekcie w tym okresie wykorzystano blisko 1/3 pojemności składowiska tj. 170 000 m³.
- Dostarczane odpady są zagęszczane (ubijane) przez spychacze i 40 tonowy kompaktor (specjalistyczny sprzęt do zagęszczania odpadów na składowisku). W związku ze zmianami rodzajów i ilości odpadów składowanych na składowisku zmieniał się w czasie przyjęty współczynnik zagęszczenia z 0,8 w początkowej fazie eksploatacji do 1,1 obecnie. Niemniej jednak pozostaje to nadal wartość przybliżona.
- Od 2012 roku do chwili obecnej ilość przetwarzanych przez zakład odpadów wzrosła blisko dwukrotnie z 62 tys. do 115 tys. pomimo, iż obecnie zakład obsługuje mniejszą liczbę mieszkańców niż w 2012 r. Wzrosła tym samym ilość odpadów deponowanych na składowisku. Tendencja wzrostu ilości odpadów jest stała więc w kolejnych latach należy się spodziewać dalszego wzrostu ilości wytwarzanych odpadów.
- Odpady zdeponowane na składowisku podlegają przemianom biologicznym i fizykochemicznym, dlatego z upływem czasu zmniejszają swoją objętość, co nieznacznie wydłuża czas eksploatacji.

Mając powyższe na uwadze na koniec 2020 r. szacowana pojemność do wykorzystania wyniosła 123 000 m³. Średnia ilość odpadów składowanych/poddanych odzyskowi na składowisku w ostatnich 5 latach to 35 500 m³. W związku z powyższym otrzymujemy $123000/35500=3,5$ roku. Jeszcze raz należy podkreślić, że jest to wartość przybliżona z uwagi na szereg czynników, w tym niezależnych od ZGO, dlatego też z ostrożności należy przyjąć, iż nasze składowisko wystarczy na od 2,5 do 4,5 roku.

Jak widać z powyższego ZGO S.A. podejmuje szereg działań przejawiających się wydłużeniem żywotności tego obiektu. Działania te będą kontynuowane tak, aby żywotność składowiska wydłużyć maksymalnie lub jeżeli nie będzie innego wyjścia wybudować nawet nową kwaterę. Jednym z takich działań za które zakład jest mocno krytykowany są ograniczenia w przyjmowaniu odpadów biodegradowalnych oraz odpadów komunalnych i podobnych od podmiotów gospodarczych z terenu miasta Bielska-Białej i gmin objętych porozumieniem z miastem. Kolejnym działaniem to oczywiście zwiększanie co rok ilości i poprawa jakości frakcji kierowanych do dalszego odzysku i recyklingu itd.

2) Czy od ostatniego posiedzenia Rady Interesariuszy, ZGO w Bielsku-Białej ustaliło jakie działania zamierza podjąć, aby osiągnąć nowe poziomy recyklingu?

Zgodnie z art. 3b ust. 1 ustawy z dnia 13.09.1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (tj. Dz. U. z 2020 r. poz. 1439 z późn. zm.) to Gmina jest obowiązana osiągnąć odpowiedni poziom odzysku i recyklingu odpadów komunalnych. Gmina to wspólnota samorządowa zamieszkująca określone terytorium. W związku z powyższym aby osiągnąć docelowe poziomy recyklingu odpadów komunalnych jako całości, to należy zmienić myślenie w tym zakresie, a mianowicie to nie ktoś (władze Gminy, ZGO S.A., przewoźnik odpadów itd.) jest odpowiedzialny za uzyskanie poziomu recyklingu, ale my wszyscy – mieszkańcy tej Gminy, gdyż bez naszych świadomych postaw w tym zakresie to się nie uda, np. jeżeli mieszkańcy Osiedla Wapienica nie będą wybierali produktów w opakowaniach nadających się do recyklingu, właściwie ich segregowali, itd. to nawet najbardziej innowacyjne rozwiązania sortowania odpadów w ZGO S.A. nie dadzą zadawalającego wyniku.

Przykładowo w niebieskim worku (papier i karton) z nieruchomości zamieszkałych jest 85% odpadów nadających się potencjalnie do recyklingu (co należy uznać za bardzo dobry wynik) - badania odpadów komunalnych wykonane przez zespół Politechniki Wrocławskiej pod kierownictwem dr Emilii Den Boer w latach 2017/2018 dla miasta Wrocławia (tab. 119 i podsumowanie – rozdział 9). W naszym przypadku selektywnie zbierane odpady papieru stanowią ok. 6% strumienia odpadów komunalnych (bez komunalnych odpadów remontowo-budowlanych) dostarczonych do zakładu w 2020 r. Potencjalnie daje to więc wartość ok. 5% w poziomach recyklingu całości odpadów. Według Wojewódzkiego Planu Gospodarki Odpadami potencjalny udział papieru w odpadach wynosi ok. 14%, selektywna zbiórka papieru powinna być więc rozwijana i doskonała. Wyliczenia te wskazują na to jak ważna jest selektywna zbiórka i jej jakość w bilansie końcowego poziomu recyklingu – liczy się wszystko – od ilości poprzez jakość, a na to ma przede wszystkim wpływ świadomość i postawa

mieszkańców, w tym również promowanie określonych zachowań przez Rady Osiedli, itp. Dlatego też:

- ZGO S.A. prowadzi od szeregu lat szeroko zakrojoną edukację ekologiczną, w tym w zakresie właściwej segregacji odpadów, sposobu postępowania z odpadami, promowania produktów z recyklingu itd. Informacje na ten temat można znaleźć na naszej stronie internetowej www.zgo.bielsko.pl w zakładce „Edukacja ekologiczna” czy w Deklaracji Środowiskowej z zakładce Zintegrowany system zarządzania i EMAS. Działania te będą nadal rozwijane i doskonalone.
- Zakład będzie rozwijał możliwości technologiczne segregacji odpadów zbieranych selektywnie oraz zmieszanych odpadów komunalnych. Zmieszane odpady komunalne stanowią obecnie 24% strumienia odpadów komunalnych. Jest to stosunkowo niski udział ilościowy jak na warunki krajowe i nie tylko. Niemniej jednak nadal muszą być promowane rozwiązania z obszarów pozwalających na podniesienie jakości i ilości odpadów pochodzących z selektywnej zbiórki.
- Walidacja procesów kompostowania odpadów kuchennych i dostosowanie tego procesu do wymagań stawianych produktom ubocznym pochodzenia zwierzęcego kategorii 3, a docelowo uzyskanie certyfikatu dla produktu tego procesu. W tym zakresie planowane i realizowane są działania organizacyjne i inwestycyjne.
- W zamierzeniach inwestycyjnych jest również budowa linii do doczyszczania selektywnie zbieranej frakcji szkła oraz odzysku stłuczki szklanej z frakcji 0-80 ze zmieszanych odpadów komunalnych tzw. stabilizatu. Odpady szklane są jedną z najcięższych frakcji odpadów komunalnych, a tym samym są istotnym składnikiem końcowego poziomu recyklingu.
- Budowa kolejnego punktu selektywnej zbiórki odpadów wraz z centrum przygotowania odpadów do ponownego użytku. Trzeci PSZOK w Bielsku-Białej jest w fazie projektu budowlanego.
- Inwestycje w doczyszczanie odpadów biodegradowalnych oraz nowe sposoby ich przetwarzania – analiza możliwości budowy biogazowni lub przekazywania tych odpadów do innych instalacji tego typu.
- Podniesienie wymagań jakościowych dla frakcji zbieranych selektywnie oraz monitorowanie jakości segregacji odpadów u ich źródła poprzez współpracę z przewoźnikami, czy zapisy specyfikacji odbioru odpadów z terenu miasta i gmin porozumienia poprzez obowiązek posiadania przez odbierającego odpady śmieciarek ze skanerami frakcji materiałowych i okresowym sprawdzaniu poszczególnych obszarów miasta, a tym samym oddających odpady.
- Szukanie nowych odbiorców i rynków zbytu na wydzielane frakcje materiałowe nadające się do recyklingu.
- Wymiana doświadczeń w zakresie sposobu postępowania z odpadami, sposobu osiągnięcia wysokich poziomów recyklingu.

- Zakład bierze udział w różnego rodzaju pracach w obszarze rozwiązań prawnych (poprzez stowarzyszenia branżowe oraz bezpośrednio), w tym ROP oraz promujących idee ograniczenia ilości wytwarzanych odpadów i ich recyklingu.

Dzięki przedmiotowym działaniom poziom 50% recyklingu odpadów komunalnych w 2025r. wydaje się być do osiągnięcia. Poziom na lata 2030-2035, a więc 60-65% będzie niewątpliwie wyzwaniem nie tylko dla Polski, ale i całej Unii Europejskiej. Należy mieć bowiem na uwadze, że również tzw. stare kraje UE będą miały z tym problem, gdyż i one muszą zmienić sposób liczenia uzyskiwanych poziomów recyklingu, gdyż to co obecnie wykazują, to w większości przypadków należy zaliczyć do poziomu selektywnej zbiórki, a nie recyklingu np. w Słowenii wliczano do recyklingu całość selektywnej zbiórki odpadów niezależnie od tego ile po jej rozsortowaniu trafiło faktycznie do recyklingu:<https://www.wwf.pl/sites/default/files/2018-03/gospodarka%20odpadami%20komunalnymi%20dr%20Ciechelska.pdf>.

Również kraje takie jak Niemcy do poziomów recyklingu wliczały to co wysyłali do innych krajów, w tym Chin. W związku z powyższym po zamknięciu się Chin na odpady z zewnątrz poziomy recyklingu nie wyglądają już tak efektownie. Należy też pamiętać, iż porównywane dane niekoniecznie wskazują de facto na to samo, co wynika z innej metodologii ich pozyskania i obliczania, na co zwróciła uwagę Komisja Europejska, wydając Decyzję Wykonawczą nr 2019/1004 z dnia 7 czerwca 2019 r. określającą zasady obliczania, weryfikacji i zgłaszania danych dotyczących odpadów zgodnie z dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/98/WE oraz uchylającą decyzję wykonawczą Komisji C(2012) 2384 (Dz. U. UE. 20.6.2019, L 163/66). Nie wiemy też jak te wytyczne będą transponowane do prawa krajowego, a tym samym nie mamy pewności, iż działania obecnie mieszczące się w pojęciu recyklingu będą do tego recyklingu zaliczane również w 2030-35 roku. Jednocześnie Polska - w świetle wymagań UE dotyczących recyklingu odpadów, powinna wspierać wszelkie działania zmierzające do rozwoju tej branży, a tymczasem jest odwrotnie – nieprzemysłane zmiany prawne w zakresie gospodarowania odpadami przyczyniły się w ostatnich latach do redukcji ilości podmiotów zajmujących się recyklingiem o ok. 30%, w szczególności w obszarze małych i średnich podmiotów (informacje z 11. Konferencji Selektywna zbiórka, segregacja i recykling odpadów organizowanej przez firmę Abrys w dniach 4-6 lutego 2020 r. w Bielska-Białej).

3) Aktualnie toczy się postępowanie o wydanie decyzji środowiskowych dla trzech spalarni w Żywcu, których łączna wydajność miałaby wynieść 30 750 ton/rok. W razie ich uruchomienia o taką ilość odpadów z Aglomeracji Beskidzkiej zmniejszyłaby się moc przerobowa dostępna dla proponowanej spalarni w Wapienicy. Jest to połowa obecnie dostępnych i dopuszczalnych ilości odpadów, jakie mogłyby być spalane z terenu Aglomeracji. Ta kwestia została zupełnie pominięta w "analizie wielokryterialnej". Dlaczego? Skąd ITPO Bielsko-Biała będzie pozyskiwało brakujące 30 750 ton odpadów przeznaczonych do spalania? ZGO

Władze Miasta Żywca już jakiś czas temu publicznie zapowiedziały rezygnację z tej idei - <https://beskidlive.pl/z-zycia-gmin/zywiec/6021-burmistrz-spalarnia-i-puzzle>.

Towarzystwo na Rzecz Ziemi również wniosło odpowiednie - sprzeciwy do tych inwestycji. Ponadto nigdzie na świecie nie buduje się ITPO o mocy przerobowej na poziomie 10 000 ton/rok i choćby z tego powodu przedsięwzięcia te nie mają racji bytu.

Z analizy wielokryterialnej wynika, iż łączna ilość odpadów zebranych na terenie powiatu żywieckiego w 2018 r. wyniosła 56491 Mg. Wskaźnik nagromadzenia na mieszkańca danej gminy w powiecie żywieckim wynosi od 101 kg do 389 kg. Rozpiętość ta jest ogromna i raczej nie wynika wyłącznie z różnic w zasobności finansowej mieszkańców danych gmin czy struktury zabudowy lub tym bardziej programów zapobiegania powstawaniu odpadów. Pytanie o to co dzieje się z odpadami w tych gminach pozostaje otwarte. Ponadto gminy powiatu żywieckiego wyraziły chęć przekazywania odpadów po procesowych do potencjalnej ITPO, przekazując stosowną odpowiedź na pisemne zapytanie w przedmiotowej sprawie.

Niezależnie od powyższego, na chwilę obecną nie ma zagrożenia „zniknięcia” 30 750 ton odpadów z powiatu żywieckiego, a jak wykazano w analizie wielokryterialnej dostępna ilość odpadów po spełnieniu wymagań GOZ na rok bieżący wynosi ok. 131 000 (114 000 w 2035 r.) ton i z uwagi na przyrost ilości odpadów wytwarzanych nie zmieni się istotnie w najbliższych dziesięcioleciach.

Przywołana już analiza Politechniki Wrocławskiej pod kierownictwem dr Emilii Den Boer w latach 2017/2018 dla miasta Wrocławia z 2018 r. szacuje również dostępną dla miasta Wrocławia ilość odpadów nadających się do termicznego przekształcania na 204 061 ton przy liczbie mieszkańców 638,6 tys. na koniec 2017 r. Podawany już na spotkaniu przykład Bydgoszczy oraz powyższe dane z Wrocławia wskazują na fakt pełnego zapotrzebowania na planowaną moc przerobową dla Aglomeracji Beskidzkiej, daje duży **zapas na wszelkie działania mające na celu uzyskanie wymaganych poziomów odzysku i recyklingu**. Ponadto, nawet gdyby ilość wytwarzanych odpadów utrzymała się na obecnym poziomie, co byłoby niewątpliwym sukcesem, gdyż w krajach starej Unii współczynniki te kształtują się na poziomie 500-700 kg/mieszkańca/rok (Niemcy, Dania) i zwolniły się moce przerobowe ITPO to można byłoby pomyśleć o likwidacji składowiska odpadów w Lipniku, gdzie łączna ilość składowanych odpadów szacowana jest na 2 mln ton, z czego przynajmniej część będzie się nadawała do termicznego przekształcenia.

4) Na czym opiera się założenie, że gminy Aglomeracji Beskidzkiej zechcą dostarczać odpady do planowanej spalarni? Czy jest jakiś dokument potwierdzający, że wyraziły taką wolę?

Na stronie <https://bip.aglomeracjabeskidzka.eu/uchwały> nie ma takiej uchwały - jedynie bardzo ogólne o wspólnych działaniach, ale bez wskazania o jakie konkretnie chodzi.

Podczas posiedzenia Zgromadzenia Ogólnego Stowarzyszenia Gmin i Powiatów Subregionu Południowego Województwa Śląskiego Aglomeracja Beskidzka, które odbyło się w dniu 13 stycznia 2020 r. podjęto uchwałę nr 13/I/2020 dotyczącą współpracy w celu wspólnej realizacji partnerskich projektów związanych z gospodarką odpadami na terenie subregionu południowego województwa śląskiego.

Następnie w lipcu 2020 r. wszystkie Gminy wchodzące w skład Aglomeracji Beskidzkiej otrzymały pisemne zapytanie dotyczące ewentualnego zainteresowania kierowania odpadów poprocesowych pochodzących ze swojego terenu do planowanej ITPO w Bielsku-Białej. W przypadku chęci przystąpienia do tego projektu Gminy proszone były o przedstawienie informacji dotyczącej strumienia odpadów, który będzie mógł trafić do planowanej ITPO. Z 38 Gmin tylko dwie Gminy (Koszarawa, Ustroń) nie odpowiedziały na przedmiotowe pismo.

Dopiero w przypadku podjęcia decyzji o budowie Instalacji Termicznego Przekształcania Odpadów Gminy zainteresowane kierowaniem odpadów poprocesowych do ekospalarni będą zawierały z Miastem Bielsko-Biała stosowne porozumienia.

5) Proszę o udostępnienie oferty zamówienia na wykonanie "analizy wielokryterialnej", gdyż nie ma jej w BIP.

Przedmiotowe zamówienie nie było opublikowane w Biuletynie Informacji Publicznej z uwagi na fakt, iż wybór Wykonawcy nie podlegał procedurze przetargowej. Zapytanie ofertowe zostało skierowane przez Zakład Gospodarki Odpadami S.A. do 15 podmiotów: Ramboll Polska Sp. z o.o. (Warszawa, ul. Bitwy Warszawskiej 1920r 7), Energoprojekt (Katowice, ul. Jesionowa 15), Inter-Bis (Kraków, ul. Josepha Conrada 63), SAVONA PROJECT Sp. z o.o. (Tarnów, ul. Urszulańska 3), Sweco Consulting sp. z o.o. (Roosevelta 22, 60-829 Poznań), BBF Sp. z o.o. (Poznań, ul. Dąbrowskiego 461), Dalika Polska Energia S.A. (Katowice, ul. Ścigały 14), CDM Smith Sp z o.o. (Warszawa, al. Jerozolimskie 123A), ECO ENERGY ZONE sp. z o.o. (Warszawa, ul. Tamka 16/U6), Małopolska Agencja Rozwoju Regionalnego (Kraków, ul. Kordylewskiego 11), EY (Katowice, al. Roździeńskiego 1), REMONDIS Sp. z o.o. (Sosnowiec, ul. Baczyńskiego 11), KPMG (Katowice, Francuska 36), Deloitte (Katowice, ul. Uniwersytecka 18), SUEZ Polska Sp. z o.o. (Warszawa, ul. Zawodzie 5).

Na przesłane zaproszenie do składania ofert odpowiedziały trzy podmioty:

Sweco Consulting Sp. z o.o. (Poznań) – która otrzymała zgodnie z kryteriami zawartymi w zapytaniu ofertowym (ceny i metodyki) łącznie 82,57 pkt;

INTER-BIS Biuro Inżynierii Środowiska Sp. z o.o. – otrzymując łącznie 68,72 pkt;

SAVONA Polska Sp. z o.o. (Tarnów) – otrzymując łącznie 81,50 pkt.

Szczegółowy zakres zamówienia został opisany w Załączniku nr 5 opis przedmiotu zamówienia, który dołączam do niniejszego pisma.